

**WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO
W ZESPOLE SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH NR 3
IM. JANA PAWŁA II W KROTOSZYNIE**

KROTOSZYN, 2017 R.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	
I. PODSTWOWE POJĘCIA	4
II. PODSTWY PRAWNE	6
III. FUNKCJONOWANIE WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO / WIZJA I MISJA	7
IV. DZIAŁALNOŚĆ SZKOLNEGO DORADCY ZAWODOWEGO	10
V. FUNKCJONOWANIE SZKOLNEGO OŚRODKA KARIERY	18
VI. REALIZACJA WEWNTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO – ZASOBY LUDZKIE	20
VII. REALIZACJA WEWNTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO – PLAN PRACY SZKOLNEGO DORADCY ZAWODOWEGO REALIZOWANY W RAMACH WSDZ NA DANY ROK SZKOLNY	22

WSTĘP

W dzisiejszej sytuacji naszego kraju, przy wciąż wysokim bezrobociu, pomoc doradców zawodowych powinna być dostępna na każdym etapie życia człowieka. Tempo życia oraz cechy współczesnego rynku pracy stwarzają presję wielowymiarowości zawodu. Współczesny uczeń z wielkim prawdopodobieństwem będzie musiał niejednokrotnie zmienić zawód, uzupełnić kwalifikacje czy szukać nowej pracy. Już dzisiaj podnoszenie kwalifikacji albo ich zmiana bywają stałymi czynnikami wpisywanymi w życiorys zawodowy każdego pracownika, dlatego właśnie, tak istotną cechą modernizowania systemu edukacji, a przy tym, systemu edukacji zawodowej, jest wyposażenie uczniów w nowe umiejętności. Umiejętności, przydatne do tego, by podczas podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, które rzutować będą na dalszy przebieg kariery zawodowej młodego człowieka, czynili to racjonalnie, po przemyśleniach.

Oznacza to potrzebę stworzenia systemu doradztwa zawodowego, które zapewnia uczniom poznanie możliwości zdobycia zawodów oferowanych przez różne szkoły lub wymagań, stawianym kandydatom, który umożliwi rozwijanie świadomości własnych uzdolnień, posiadanych umiejętności, kwalifikacji i zainteresowań, a także potrafi rozróżnić w jakim stopniu uczniowie posiadają predyspozycje zawodowe w stopniu życzeniowym, a w jakim w stopniu rzeczywistym. Jednocześnie, istotnym zadaniem tworzonego systemu doradztwa powinno być ukazywanie i pomoc i procesie aktywnego poszukiwania pracy, podejmowania decyzji lub uświadomienia konsekwencji swych wyborów. System doradztwa zawodowego powinien wreszcie budować umiejętność radzenia sobie ze zmianami, przez rozwijanie umiejętności adaptacji oraz umiejętności wychodzenia naprzeciw nowym sytuacjom i nowym wyzwaniom.

Wyzwaniom tym próbuje sprostać Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego (WSDZ) oraz koordynujący jego działanie szkolny doradca zawodowy. Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego ma za zadanie stworzyć uczniom rzeczywistą możliwość zdobywania wiedzy i umiejętności, koniecznych do znalezienia swego miejsca na drodze kariery zawodowej. Dzięki niemu uczeń pozna siebie i swe predyspozycje zawodowe, zasady rządzące rynkiem pracy, uzyska informacje o lokalnym rynku pracy, wreszcie będzie w stanie zaplanować własną karierę zawodową.

I. PODSTAWOWE POJĘCIA:

PORADNICTWO ZAWODOWE

Długofalowe i wieloetapowe działania wychowawcze, towarzyszące jednostce w trakcie jej rozwoju zawodowego. Obejmuje ono udzielanie pomocy uczniom i dorosłym w planowaniu, tworzeniu i rozwoju kariery zawodowej, mającej na celu przynieść jednostce satysfakcję i zawodowy sukces.

ORIENTACJA ZAWODOWA

Wspólne działania wychowawcze prowadzone przez szkołę, rodziców, i osoby zaproszone do współpracy, a także grupy i instytucje, które mają na celu przygotowanie młodzieży do planowania kariery zawodowej. Ich istotnym elementem jest podejmowanie dalszych decyzji wyboru szkoły i zawodu. (wg K. Lelińskiej)

DORADZTWO ZAWODOWE

Świadczenie pomocy w dokonywaniu kolejnych decyzji wyboru zawodu lub pracy jako indywidualne poradnictwo zawodowe, jako analiza zakresu problematyki jednostki oraz udzielenie jej informacji zawodowych, poddawanie wskazówek, sugestii, instrukcji. (wg K. Lelińskiej)

DORADCA ZAWODOWY

Osoba udzielająca pomocy młodzieży i osobom dorosłym w wyborze zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia. Warsztaty prowadzi w formie grupowej i indywidualnej, uwzględniając możliwości psychofizyczne i sytuację życiową odbiorców, a także potrzeby rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego. Doradca, w procesie orientacji zawodowej uczniów, współpracuje z rodzicami i pozostałym gronem pedagogicznym. W swej pracy doradca zawodowy wykorzystuje wiedzę o zawodach, znajomość psychologicznych i pedagogicznych technik, diagnozę rynku pracy oraz techniczne środki przekazywania informacji zawodowej.

INFORMACJA ZAWODOWA

Zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania kolejnych decyzji zawodowych oraz związanych z zatrudnieniem. Zakres treści, metod i kanały przekazywanych informacji

są dostosowane do etapu rozwoju zawodowego jednostki oraz rodzajów podejmowanych decyzji. (wg K. Lelińskiej)

INFORMACJA EDUKACYJNA

Zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania decyzji związanych z dalszym kształceniem. (opr. G. Sołtysińska)

ZAWÓD

Wewnętrznie spójny system czynności wymagający określonych kwalifikacji, wykonywanych w uregulowany sposób i systematycznie, stanowiący podstawę utrzymania i zapewniający pozycję w społeczeństwie. (wg J. Szczepańskiego)

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

Ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. System powinien określać: role i zadania doradcy zawodowego oraz pozostałych nauczycieli w ramach rocznego planu działań, czas i miejsce realizacji zadań, oczekiwane efekty, formy i metody pracy. (opr. A. Łukaszewicz)

II. PODSTAWY PRAWNE

- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001 r. Nr 61, poz. 624, z późn. zm.).

III. FUNKCJONOWANIE WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

1. Wizja i misja

Zmiany na rynku pracy, pojawienie się nowych zawodów oraz istniejące bezrobocie wymaga od dzisiejszych absolwentów szkół umiejętnego planowania własnej kariery zawodowej, dużej mobilności i umiejętności aktywnego poszukiwania pracy.

Decyzja dotycząca wyboru przyszłej szkoły i zawodu młodzieży, żeby była trafną, wymaga pomocy ze strony wielu osób i instytucji, między innymi szkoły i rodziców. Podejmując decyzję o wyborze danego zawodu, młodzież powinna mieć określone predyspozycje do pełnienia danej funkcji zawodowej jak również określone warunki rozwojowe, zdrowotne i psychofizyczne.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego opiera się na założeniach Strategii Unii Europejskiej 2020 na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju – zwłaszcza odnosi się do wizji uczenia się przez całe życie. Misją Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego w ZSP nr 3 im. Jana Pawła II w Krotoszynie jest przygotowanie uczniów do samodzielnego podejmowania decyzji dotyczących wyboru drogi edukacyjnej i kształtowania własnej kariery zawodowej w oparciu o możliwości, wiedzę i warunki. WSDZ stanowi jeden z podstawowych dokumentów wychowawczych szkoły i jest włączony do statutu szkoły.

2. Osoby odpowiedzialne, koordynujące realizację WSDZ

- Dyrektor ZSP nr 3
- Doradcy zawodowi

3. Osoby współuczestniczące/realizujące WSDZ

- Pedagodzy
- Wychowawcy klas
- Bibliotekarze
- Pielęgniarki szkolne
- Wszyscy nauczyciele
- Instytucje rynku edukacji i pracy

4. Cel główny Wewnętrzshkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

WSDZ realizuje jeden z najważniejszych celów wychowawczyh ZSP nr 3, ma przygotować młodzież do trafnego wyboru zawodu, drogi dalszego kształcenia oraz przygotowania do roli pracownika. Cel główny wykazuje konieczność kształtowania u uczniów konkretnych umiejętności i dyspozycji, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych.

5. Cele szczegółowe Wewnętrzshkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

Uczniowie:

- poznają własne predyspozycji zawodowe, zainteresowania, uzdolnienia, umiejętności;
- rozwijają umiejętności pracy zespołowej, przełamywania barier środowiskowych oraz kształtowania właściwych relacji społecznych;
- potrafią określić swoje mocne strony, są świadomi swoich ograniczeń;
- są zmotywowani do podjęcia wysiłku przy podejmowaniu decyzji w zaplanowaniu swojej przyszłości zawodowej;
- znają czynniki trafnego wyboru zawodu;
- znają przeciwwskazania zdrowotne do wyboru zawodu;
- mają informacje o zawodach i sytuacji na rynku pracy;
- znają system kształcenia oraz ofertę edukacyjną szkół ponadgimnazjalnych i wyższych;
- znają warunki i harmonogram rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych i wyższych;
- znają oczekiwania pracodawców;
- są przygotowani do aktywnego wejścia na rynek pracy;
- wybierają zawód i szkołę po dokonaniu analizy własnych możliwości psychofizycznych z wymaganiami szkoły i zawodu;
- znają źródła informacji edukacyjnej i zawodowej.

Rodzice:

- są zaangażowani i przygotowani do pełnienia roli „doradców”;
- znają czynniki wyboru szkoły i zawodu, wspomagają dzieci w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- znają aktualną i pełną ofertę edukacyjną na różnych poziomach;
- wiedzą, gdzie szukać pomocy dla dzieci z problemami: zdrowotnymi, emocjonalnymi, decyzyjnymi, intelektualnymi, rodzinnymi itp.;
- włączają się do działań informacyjnych szkoły (np. jako przedstawiciele różnych zawodów).

Nauczyciele:

- potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów;
- rozwijają talenty, zainteresowania, zdolności, predyspozycje;
- wspierają uczniów w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- realizują działania z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej i roli pracownika;
- wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji lub kierują do specjalistów;
- angażują przedstawicieli instytucji i zakładów pracy w działania doradcze szkoły.

5. Na realizację WSDZ składa się:

1 . Praca szkolnych doradców zawodowych

Funkcjonowanie Szkolnego Ośrodka Kariery, którego koordynatorem są nauczyciel wyznaczony przez dyrektora szkoły oraz szkolni doradcy zawodowi.

2 . Praca nauczycieli, wychowawców, biblioteki, pedagogów szkolnych, którzy w ramach współpracy ze szkolnym doradcą zawodowym (korelacja działań, uzupełnianie zagadnień) realizują treści z zakresu doradztwa zawodowego i poradnictwa kariery na lekcjach, np.: godziny z wychowawcą, WOS-u, podstaw ekonomii, przedsiębiorczości, informatyki, przedmiotów zawodowych i innych oraz współuczestniczą w realizacji formy doradczej zwanej „rynkem pracy” poprzez udział i współorganizowanie wycieczek do instytucji rynku pracy, na targi pracy i targi edukacyjne, organizując spotkania z przedstawicielami zawodów, przedstawicielami uczelni itp.

IV. DZIAŁALNOŚĆ SZKOLNEGO DORADCY ZAWODOWEGO

1. Uzasadnienie potrzeby utworzenia stanowiska szkolnego doradcy zawodowego

- Potrzeba skonkretyzowanej pomocy, usytuowanej blisko ucznia, zwiększającej zdolność trafnego podejmowania decyzji edukacyjno - zawodowych, zmniejszającej koszty psychiczne wynikające z niewłaściwych wyborów, a także koszty materialne związane z dojazdem do placówek specjalistycznych.
- Zagwarantowanie systematycznego oddziaływania na uczniów w ramach planowych działań realizowanych metodami aktywnymi (warsztaty, zajęcia aktywizujące, spotkania indywidualne).
- Udzielanie uczniom pomocy w wyborze i selekcji informacji dotyczących edukacji i rynku pracy.
- Zmniejszenie kosztów społecznych kształcenia, co będzie związane z poprawieniem trafności wyborów młodzieży.
- Dostosowanie rozwiązań polskich do standardów w krajach UE.

2. Cele działania szkolnego doradcy zawodowego

- Przygotowanie młodzieży do trafnego wyboru drogi dalszego kształcenia oraz opracowania indywidualnego planu kariery edukacyjnej i zawodowej.
- Przygotowanie ucznia do radzenia sobie w sytuacjach trudnych, takich jak:
  - bezrobocie,
  - problemy zdrowotne,
  - adaptacja do nowych warunków pracy i mobilności zawodowej.
- Przygotowanie ucznia do roli pracownika.
- Przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych.
- Pomoc nauczycielom w realizacji tematów związanych z wyborem zawodu w ramach lekcji przedmiotowych.

- Wspieranie działań ZSP nr 3, mających na celu optymalny rozwój edukacyjny i zawodowy ucznia.

3. Zadania szkolnego doradcy zawodowego

- Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje i pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej.
- Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia.
- Wskazywanie osobom zainteresowanym (młodzieży, rodzicom/opiekunom, nauczycielom) źródeł dodatkowej, rzetelnej informacji na poziomie regionalnym, ogólnokrajowym, europejskim na temat:
  - rynku pracy,
  - trendów rozwojowych w świecie zawodów i zatrudnienia,
  - wykorzystania posiadanych uzdolnień i talentów w różnych obszarach
  - świata pracy,
  - instytucji i organizacji wspierających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w życiu codziennym i zawodowym,
  - alternatywnych możliwości kształcenia dla młodzieży z problemami
  - programów edukacyjnych Unii Europejskiej.
- Udzielanie indywidualnych porad edukacyjnych i zawodowych uczniom i ich rodzicom/opiekunom.
- Prowadzenie grupowych zajęć aktywizujących, wspierających uczniów w świadomym planowaniu kariery i podjęciu roli zawodowej poprzez przygotowanie ich do aktywnego poszukiwania pracy, prezentowania się na rynku pracy oraz wyposażenie ich w wiedzę na temat reguł i trendów rządzących rynkiem pracy.
- Kierowanie w sprawach trudnych, do specjalistów: doradców zawodowych w poradniach psychologiczno-pedagogicznych i urzędach pracy, lekarzy itp.
- Koordynowanie działalności informacyjno – doradczej ZSP nr 3 (prowadzenie Szkolnego Ośrodka Kariery).

- Wspieranie rodziców i nauczycieli w działaniach doradczych poprzez organizowanie spotkań szkoleniowo-informacyjnych, udostępnianie im informacji i materiałów do pracy z uczniami itp.
- Współpraca z Radą Pedagogiczną w zakresie:
  - tworzenia i zapewnienia ciągłości działań wewnątrzszkolnego systemu doradztwa, zgodnie ze statutem szkoły,
  - realizacji zadań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej.
- Systematyczne podnoszenie własnych kwalifikacji.
- Wzbogacanie warsztatu pracy o nowoczesne środki przekazu informacji (internet, CD, wideo itp.) oraz udostępnianie ich osobom zainteresowanym.
- Prowadzenie odpowiedniej dokumentacji udzielanych porad i osób korzystających z usług doradcy zawodowego, sporządzanie sprawozdań z prowadzonej działalności.
- Współpraca z instytucjami wspierającymi wewnątrzszkolny system doradztwa: kuratoria oświaty, centra informacji i planowania kariery zawodowej, poradnie psychologiczno – pedagogiczne, powiatowe urzędy pracy, przedstawiciele organizacji zrzeszających pracodawców itp.

4. Korzyści wynikające z działalności szkolnego doradcy zawodowego

4.1 . Dla indywidualnych odbiorców:

- Dostęp do informacji edukacyjnej i zawodowej dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców.
- Poszerzanie edukacyjnych i zawodowych perspektyw uczniów.
- Świadome, trafniejsze decyzje edukacyjne i zawodowe.
- Ułatwienie wejścia na rynek pracy dzięki poznaniu procedur pozyskiwania i utrzymania pracy.
- Świadomość możliwości zmian w zaplanowanej karierze zawodowej.
- Mniej niepowodzeń szkolnych, zniechęcenia, porzucania szkoły a potem pracy, jako konsekwencji niewłaściwych wyborów.

4.2 Dla szkoły:

- Realizacja zobowiązań wynikających z ustawy, dotyczących "przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia".
- Utworzenie na terenie szkoły bazy informacji edukacyjnej i zawodowej oraz zapewnienie jej systematycznej aktualizacji.

4.3 Dla państwa i władz lokalnych:

- Zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej konieczności racjonalnego planowania rozwoju zawodowego przez jednostki.
- Podejmowanie właściwych decyzji, efektywnie przeciwdziałających bezrobociu.
- Zapewnienie powszechności i dostępności usług doradczych zalecanych przez Komisję Unii Europejskiej.

4.4 Dla pracodawców:

- Zwiększenie szansy znalezienia odpowiednio przygotowanych kandydatów świadomych oczekiwań rynku pracy.

5 Kwalifikacje doradcy zawodowego

Szkolnym doradcą zawodowym może być osoba, która:

1/ legitymuje się dyplomem ukończenia studiów magisterskich lub studiów wyższych

zawodowych na kierunkach: psychologia, pedagogika, socjologia, doradztwo zawodowe;

2/ posiada przygotowanie pedagogiczne;

3/ ukończyła studia podyplomowe prowadzone przez szkołę wyższą z zakresu doradztwa zawodowego.

5.1. Wymagania psychologiczne, jakie spełnia szkolny doradca zawodowy

- Komunikatywność
- Szacunek dla autonomii ucznia
- Wzbudzanie zaufania, dyskrecja, empatia
- Operatywność, przedsiębiorczość, otwartość na zmiany
- Umiejętność współpracy
- Świadomość własnych ograniczeń w zakresie udzielania pomocy.

5.2 Szkolny doradca zawodowy jest zobowiązany do przestrzegania

- Zasady poszanowania godności ludzkiej
- Zasady odpowiedzialności
- Zasady kompetencji
- Zasady zachowania tajemnicy doradczej
- Zasady zaufania
- Zasady współdziałania
- Zasady zabezpieczenia dobra klienta.

6. Realizacja zadań szkolnego doradcy zawodowego w ramach WSDZ

6.1 Podstawa realizacji zadań doradcy

Skolni doradcy zawodowi realizują zadania na podstawie, zatwierdzonych przez Dyrektora ZSP nr 3, planów pracy doradcy zawodowego na dany rok szkolny. (załączniki nr 1).

Wyznacznikiem opracowywania planu pracy z uczniami, rodzicami i Radą pedagogiczną są:

- Założenia WSDZ.
- Wykaz dotychczas zrealizowanej tematyki z zakresu doradztwa zawodowego
- w poszczególnych klasach (praca doradcy w poprzednim roku szkolnym, praca nauczycieli,
- wychowawców, pedagogów na innych lekcjach).
- Czas pracy szkolnego doradcy zawodowego.
- Aktywność i zaangażowanie uczniów.
- Możliwości organizacyjne.
- Dostępna baza i zaplecze merytoryczne.
- Liczebność beneficjentów działań doradczych.
- Możliwość współpracy i integracji działań doradczych z przedstawicielami Rady Pedagogicznej.
- Możliwość i skala współpracy z instytucjami rynku pracy.

6. 2. Formy, metody i techniki realizacji zadań WSDZ

Poradnictwo indywidualne stanowi jedną z form wspierania uczniów w rozwoju edukacyjno-zawodowym. Podstawowym zadaniem poradnictwa jest udzielanie pomocy w zakresie diagnozy zainteresowań i predyspozycji psychofizycznych ucznia oraz ukierunkowania wyboru kierunku kształcenia i rozwoju zawodowego. Uczniowie z trudnościami decyzyjnymi mogą zgłosić się do doradcy zawodowego na indywidualną poradę – konsultację w formie:

- rozmowy i wywiadu doradczego;
- diagnozy predyspozycji zawodowych – testy;
- udzielenia pomocy w podjęciu decyzji edukacyjnej;
- wsparcia w podnoszeniu samooceny i radzeniu sobie w sytuacjach utrudniających optymalny rozwój;
- udzielenia informacji adekwatnych do potrzeb ucznia;
- pomocy w prawidłowym przygotowaniu dokumentów w czasie procesu rekrutacyjnego do szkół ponadgimnazjalnych i wyższych;
- pomocy w aktywnym wejściu na rynek pracy.

Grupowe formy poradnictwa zawodowego odbywają się w ramach lekcji wychowawczych, warsztatów, lekcji przedmiotowych, kół zainteresowań, wycieczek. W trakcie doświadczeń grupowych uczeń może dokonać właściwej oceny swoich umiejętności i zdolności. Uczniowie – dzięki pomocy nauczycieli, specjalistów, przedstawicieli zawodów – mają możliwość praktycznego zastosowania zdobytych umiejętności i wiedzy oraz uświadamiają sobie znaczenie poszczególnych przedmiotów w kształtowaniu kariery zawodowej. Zajęcia grupowe pozwalają młodzieży przełamywać osobiste bariery związane z funkcjonowaniem społecznym.

Metody w poradnictwie grupowym stosowane w pracy doradczej:

- aktywizujące problemowe – burza mózgów,
- dyskusja,
- zapisowe – drzewko decyzyjne, mapy myśli,
- dramy – inscenizacje i odgrywanie ról,
- testowe (kwestionariusze, ankiety, testy),
- audiowizualne – filmy edukacyjne, zasoby internetu i prezentacje multimedialne,
- treningi umiejętności społecznych, mini wykłady, pogadanki,
- warsztaty zawodoznawcze.

Formy pracy doradczej adresowane do uczniów:

- badanie (diagnoza) zapotrzebowania na działania doradcze prowadzone w szkole (wywiad, kwestionariusz ankiety);
- zajęcia warsztatowe (grupowe) służące rozbudzeniu świadomości konieczności planowania własnego rozwoju i kariery zawodowej, umożliwiające poznanie siebie i swoich predyspozycji zawodowych;
- warsztaty doskonalące umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej i współdziałania w grupie, rozwijające umiejętności autoprezentacji i rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcami, radzenie sobie ze stresem;
- zajęcia uczące umiejętności redagowania dokumentów aplikacyjnych (CV, list motywacyjny) oraz przygotowania do tego, jak zostać przedsiębiorcą;
- udostępnianie informacji o zawodach, o szkołach ponadgimnazjalnych i wyższych, rynku pracy (lokalnym, krajowym, w UE), o możliwościach kształcenia i zatrudnienia, obowiązującym prawie pracy;
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów;
- udzielanie indywidualnych porad uczniom mających problemy zdrowotne lub osobiste ułatwiających podjęcie decyzji edukacyjnych i zawodowych oraz udzielanie porad uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- organizowanie wycieczek na targi edukacyjne, targi/kiermasze ofert pracy, do zakładów pracy, szkół ponadgimnazjalnych i uczelni wyższych, biur karier, wyjazdów integracyjnych itp.

Formy działań adresowane do rodziców:

- prezentacja założeń pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów;
- indywidualna praca z rodzicami uczniów, którzy wykazują problemy zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp.;
- wspomaganie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowej przez dzieci;
- włączanie rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań informacyjnych szkoły;
- udostępnianie informacji edukacyjnych (oferta edukacyjna szkolnictwa ponadgimnazjalnego i wyższego, zawody przyszłości, rynek pracy lokalny, polski i europejski itp.).

Formy działań adresowane do nauczycieli:

- utworzenie i zapewnienie ciągłości działania Wewnętrzny Szkolny Systemu Doradztwa Zawodowego zgodnie ze statutem szkoły;
- określenie priorytetów dotyczących gromadzenia informacji i prowadzenia poradnictwa zawodowego w szkole;
- identyfikacja potrzeb i dostosowanie oferty edukacyjnej placówki do zmian zachodzących na rynku pracy.

6.3 Korzyści wynikające z realizacji WSDZ

Dla indywidualnych odbiorców:

- dostęp do informacji zawodowej dla uczniów, nauczycieli i rodziców;
- poszerzanie edukacyjnych i zawodowych perspektyw uczniów;
- ułatwienie wejścia na rynek pracy;
- wzrost mobilności zawodowej absolwentów;
- wyrównywanie szans na rynku pracy;
- podkreślenie elastyczności i możliwości modyfikacji zaplanowanej kariery.

Dla szkoły:

- realizacja zobowiązań ujętych w przepisach o systemie oświaty dotyczących przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia;
- utworzenie w ZSP nr 3 bazy informacji edukacyjnej i zawodowej oraz jej aktualizacja.

Dla pracodawcy:

- zwiększenie szansy znalezienia odpowiednio przygotowanych kandydatów świadomych oczekiwań rynku pracy;
- nawiązanie dialogu między szkołami, pracodawcami a władzami samorządowymi w celu dostosowania kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy.

V. FUNKCJONOWANIE SZKOLNEGO OŚRODKA KARIERY

Wraz z utworzeniem stanowiska doradcy zawodowego Szkolny Ośrodek Kariery ma szansę stać się istotnym elementem Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Edukacyjno - Zawodowego. Mając to na uwadze podstawą jest dbanie o sumienne funkcjonowanie siedziby i odpowiednie jego wyposażenie. Wszelkie działania związane z aktywowaniem Ośrodka koordynowane są przez doradcę zawodowego oraz osoby współpracujące.

Szkolny Ośrodek Kariery jest najważniejszym zapleczem merytorycznym, a także wszechstronnym źródłem informacji o rynku edukacji i pracy oraz samej pracy. Szkolny Ośrodek Kariery ma za swój cel bycie ośrodkiem kształcącym konkretne umiejętności związane z procesem własnej diagnozy oraz miejscem kształtowania i wzmocnienia prawidłowych postaw i zachowań przydatnych na rynku pracy w oparciu o trening zdolności interpersonalnych, zespołowych i przedsiębiorczych. Realizacja funkcji wpływa bezpośrednio na osobisty rozwój, a więc Karierę beneficjentów ośrodka. Biuro doradcze nie tylko optymalnie zabezpiecza dostęp do najnowszych informacji, metod i narzędzi, ale także zachęca, aktywizuje i włącza młodzież w proces jego organizacji, zarządzania i rozwoju.

1. Szczegółowe zadania doradcy w Szkolnym Ośrodku Kariery

- Pomoc uczniom w podejmowaniu decyzji dotyczącej wyboru szkoły, dalszego kierunku kształcenia czy zawodu.
- Udzielanie pomocy w realnej ocenie własnych predyspozycji osobowych pod kątem wyboru kierunku dalszego kształcenia i zawodu.
- Gromadzenie, opracowywanie i aktualizowanie informacji o zawodach, drogach uzyskiwania kwalifikacji zawodowych oraz sytuacji na rynku pracy.
- Przygotowanie młodzieży do aktywnego poszukiwania pracy, prezentowania się na rynku pracy oraz umożliwiające uczniom poznanie reguł i trendów rządzących rynkiem pracy.
- Kreowanie aktywnej, przedsiębiorczej postawy wobec rynku pracy, przewyciężenie bierności, radzenia sobie w sytuacjach trudnych i stresowych.
- Udzielanie wsparcia i pomocy rodzicom uczniów oraz nauczycielom z zakresu poradnictwa zawodowego.

2. Zakres działalności Szkolnego Ośrodka Kariery

- Prowadzenie indywidualnych i grupowych sesji doradczych.
- Organizacja zajęć warsztatowych wspierających rozwój i decyzje zawodowe młodzieży.
- Udostępnianie zgromadzonych zasobów informacji edukacyjno – zawodowej (informatory, teczki zawodów, baza multimedialna, literatura na temat rynku pracy i doradztwa zawodowego).
- Udostępnianie informacji istniejącej w sieci internetowej:
  - dotyczących pracy (szukanie ofert pracy, prawa pracy, poradnictwa zawodowego, podnoszenia kwalifikacji, itp.)
  - edukacyjnej (szkoły, kursy, edukacja przez Internet)
  - z zakresu prowadzonej działalności gospodarczej
  - inne informacje.
- Gromadzenie informacji o lokalnym rynku pracy.

- Organizowanie spotkań z pracodawcami, przedstawicielami agencji pośrednictwa pracy, przedstawicielami regionalnych ośrodków przedsiębiorczości.
- Współpraca z Instytucjami rynku pracy (Urzędy Pracy, Komenda OHP wraz z podległymi jednostkami, Biura Karier na wyższych uczelniach).
- Uczestnictwo w Targach Pracy, Targach Edukacji.
- Prezentacja programów pomocowych dla absolwentów.
- Organizacja spotkań informacyjno – promocyjnych w innych szkołach

VI. REALIZACJA WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO – ZASOBY LUDZKIE

Treści z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane w ciągu roku szkolnego zgodnie z harmonogramem działań WSDZ: w czasie zajęć lekcyjnych z doradztwa zawodowego, na lekcjach wychowawczych, przedmiotowych, zajęciach pozalekcyjnych oraz poza szkołą poprzez aktywny udział uczniów w Targach Edukacyjnych i Pracy, podczas spotkań z przedstawicielami szkół ponadgimnazjalnych i wyższych, w trakcie zwiedzania warsztatów kształcenia praktycznego, szkół ponadgimnazjalnych i wyższych, zakładów pracy itp. Osobami odpowiedzialnymi za realizację WSDZ są dyrektor ZSP nr 3, doradcy zawodowi, pedagodzy szkolni, nauczyciele, wychowawcy, pielęgniarki szkolne i inne osoby wspomagające działania doradcze szkoły. Wspólne planowanie działań systemowych przez specjalistów i nauczycieli pozwala podzielić się poszczególnymi zadaniami adekwatnie do posiadanej przez nich wiedzy, doświadczeń, kompetencji w obszarze przedsiębiorczości, wychowania, doradztwa i orientacji zawodowej. Szkoła współpracuje z instytucjami zewnętrznymi zajmującymi się kształtowaniem kariery zawodowej, m. in.: poradnie psychologiczno-pedagogiczne, wojewódzki urząd pracy, powiatowe urzędy pracy, uczelnie wyższe, centra kształcenia zawodowego, zakłady pracy, przedsiębiorcy, poradnie specjalistyczne, lekarze medycyny pracy itp.

Realizacja głównego celu WSDZ zobowiązuje całą społeczność szkolną, specjalistów, wychowawców, nauczycieli, uczniów, rodziców i instytucje zewnętrzne do systematycznych oddziaływań wychowawczo-doradczych, których efektem jest przygotowanie młodzieży do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych.

Zakres działań osób zaangażowanych w proces doradczy wynika z ich kompetencji, profilu wykształcenia i podstawy programowej z poszczególnych przedmiotów.

- 1. Nauczyciel informatyki** koordynuje logowanie uczniów klas III do elektronicznego systemu rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych, omawia organizację pracy i przepisy bhp, wdraża uczniów do poszukiwania informacji w sieci.
- 2. Nauczyciel WOS-u/przedsiębiorczości/podstaw działalności gospodarczej** prezentuje treści dotyczące pracy i przedsiębiorczości, omawia potrzeby człowieka i sposoby ich zaspokojenia, przyczyny i skutki bezrobocia, system kształcenia

w Polsce i w UE, funkcjonowanie rynku pracy w Polsce i w UE, mechanizmy rynku pracy, samozatrudnienie, tworzenie biznes planu, procedury rejestracyjne związane z rozpoczęciem działalności gospodarczej, uproszczone formy ewidencji własnej firmy, aktywne metody poszukiwania pracy, dokumenty aplikacyjne i autoprezentację.

3. **Nauczyciel języka polskiego** uczy prawidłowego przygotowywania dokumentów aplikacyjnych, np. CV, listu motywacyjnego, przygotowuje do autoprezentacji.
4. **Nauczyciel biologii** prezentuje zawody medyczne, przyrodnicze. Omawiając anatomię i choroby człowieka zwraca uwagę na przeciwwskazania zdrowotne do wykonywania poszczególnych zawodów.
5. **Nauczyciele przedmiotów zawodowych** omawiają wymagania psychofizyczne, środowisko i warunki pracy oraz zatrudnienia, możliwości awansu zawodowego danego zawodu i branży.
6. **Nauczyciele wszystkich przedmiotów** wskazują na powiązanie przedmiotu, którego nauczają z konkretnymi zawodami.
7. **Pedagog szkolny** wdraża uczniów do pogłębiania wiedzy i umiejętności z zakresu kompetencji społecznych, autoprezentacji, metod radzenia sobie w sytuacjach trudnych, stresogennych itp.
8. **Nauczyciel biblioteki** gromadzi i udostępnia literaturę psychologiczną, pedagogiczną, z zakresu prawa pracy; popularyzuje informatory i ulotki na temat oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych i wyższych; gromadzi czasopisma, np. „Perspektywy”, „Victor”, „Gimnazjalista”, „Cogito”, „Doradca zawodowy”; wskazuje źródła informacji edukacyjno-zawodowej.
9. **Wychowawcy** organizują zajęcia, które pogłębiają kompetencje interpersonalne uczniów, prowadzą ćwiczenia integrujące grupę, budujące umiejętność pracy w zespole, rozwijające samowiedzę itp.; organizują spotkania z przedstawicielami różnych zawodów (również z udziałem rodziców); organizują i uczestniczą w wycieczkach zawodoznawczych i edukacyjnych (do szkół ponadgimnazjalnych i wyższych, pracodawców i instytucji rynku pracy); wspierają uczniów w procesie decyzyjnym; informują o systemie edukacji formalnej, nieformalnej i poza formalnej, promują wśród uczniów postawę całościowego kształcenia i rozwoju (uczenie przez całe życie) i kierują do specjalistów; pełnią funkcję wspierająco-informacyjną dla rodziców.

VII. REALIZACJA WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

Schemat programu na poziomie szkół ponadgimnazjalnych – Branżowej Szkoły I Stopnia z Oddziałami Zasadniczej Szkoły Zawodowej oraz Technikum

Zadania realizowane są w oparciu o koncepcję doradztwa edukacyjno-zawodowego w systemie oświaty, rozumianego jako uporządkowane i zaplanowane działania mające na celu wspieranie uczniów/słuchaczy w procesie świadomego i samodzielnego podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych.

Zgodnie z modułową strukturą programu w każdej klasie są realizowane cele ze wszystkich czterech wskazanych obszarów:

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

MODUŁ I	MODUŁ II	MODUŁ III	MODUŁ IV
Poznanie własnych zasobów.	Świat zawodów i rynek pracy.	Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.	Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.

Treści są sukcesywnie pogłębiane/poszerzane w kolejnych latach kształcenia. Przewidziane w programie działania związane z doradztwem edukacyjno-zawodowym, są powiązane z treściami kształcenia, co umożliwia uczniom dostrzeganie związków pomiędzy tym, czego się uczą i jak rozwijają swoje kompetencje, a swoją dalszą edukacją i karierą zawodową.

Opis jednostek modułowych.

NAZWA MODUŁU	OPIS MODUŁU
<p>MODUŁ I Poznanie własnych zasobów.</p>	<p>W obszarze Poznanie własnych zasobów uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe oraz stan zdrowia) istotne przy planowaniu przyszłości edukacyjno-zawodowej; • określa własny system wartości (w tym wartości związane z pracą i etyką zawodową); • sporządza bilans własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy; • ustala obszary do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego – e-portfolio.
<p>MODUŁ II Świat zawodów i rynek pracy.</p>	<p>W obszarze Świat zawodów i rynek pracy uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa zawody i stanowiska pracy, dla których bazą są jego kwalifikacje; • analizuje formy zatrudnienia, porównując możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, jako pracodawca, jako osoba prowadząca działalność gospodarczą w obszarze, w którym się kształci oraz analizuje podstawy prawa pracy w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika; • analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz zasadach na nim funkcjonujących; • konfrontuje własne zasoby ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy; • analizuje znaczenie i możliwości stażu zawodowego/zatrudnienia z wykorzystaniem dostępnych form aktywizacji zawodowej;

	<ul style="list-style-type: none"> • sporządza i aktualizuje dokumenty aplikacyjne zgodnie z wymaganiami pracodawców; • przygotowuje się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej; • charakteryzuje przebieg procesu zakładania własnej firmy oraz instytucje wspomagające zakładanie własnej działalności gospodarczej.
<p>MODUŁ III Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.</p>	<p>W obszarze Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie uczniów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • korzysta ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia i doskonalenia zawodowego formalnego, pozaformalnego i nieformalnego; • analizuje możliwości kontynuowania nauki; • analizuje możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania nowych kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji; • analizuje korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym.
<p>MODUŁ IV Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.</p>	<p>W obszarze Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ustala swoje cele, zadania i działania w kontekście planowania kariery; • sporządza IPD – planuje różne warianty kariery edukacyjno-zawodowej na podstawie bilansu własnych zasobów i wartości oraz informacji nt. rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki decyzji; • dokonuje wyboru dalszej drogi edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i celami; • analizuje korzyści wynikające z całożyciowego doradztwa kariery.

